

Кузьменко Олександра Костянтинівна

кандидат економічних наук, доцент

*Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія
Кондратюка» (Україна)*

ПОВОЄННЕ ВІДНОВЛЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Військові дії Росії проти України кардинально змінили напрями розвитку країни. Збитки від руйнівних військових дій обчислюються у мільярдах доларів США. Проте, війна все триває, завдаючи нових втрат. Таким чином, ситуація, що склалася в Україні характеризується наявністю зовнішніх (війна в Україні змінить міжнародні ринки продовольства та енергетики; продовження конфлікту може призвести до істотного підвищення цін на продукцію металургії, продовольства, енергетики) та внутрішніх (розриви в ланцюгах доданої вартості та постачання; втрати робочої сили (участь в обороні країни, вимушена міграція); відчутні проблеми з логістикою) викликів [3, с. 124].

Метою роботи є аналіз стратегій розвитку в рамках «Плану повоєнного відновлення України» та можливостей повної інтеграції України в ЄС.

Українські науковці закликають впроваджувати поширену в Європейському Союзі практику поєднання стратегій розвитку регіонів з транскордонними й секторальними стратегіями [7]. Підкреслюючи, що кожна з таких стратегій містить відповідне бюджетне фінансування й співфінансування за різними міжнародними та європейськими програмами.

Завданнями постконфліктних реконструкції, з розрахунку на їх економічний вимір, є: розподіл гуманітарної допомоги, відновлення фізичної інфраструктури та об'єктів, відновлення соціальних послуг, створення відповідних умов для розвитку приватного сектору, здійснення структурних реформ для макроекономічної стабільності та стійкого зростання суб'єктів господарювання [2].

У середині 2022 р. було презентовано «План відновлення України» (План). У рамках цього Плану передбачалось залучення коштів у розмірі понад 750 млрд доларів на відбудову та розвиток з 2023 року і до 2032 року, для реалізації 850 проєктів, з щорічним очікуваним приростом ВВП більше 7% [6]. План містить 15 національних програм, які значною мірою відповідають основним потребам країни як у воєнний, так і післявоєнний період.

За результатами Міжнародної конференції, яка стала стартовим пунктом міжнародних зусиль з відновлення України, схвалили «Декларацію Лугано» (порядок надання скоординованої політичної, фінансової та технічної підтримки Україні) [1]. Для цього об'єдналися понад 40 країн світу і близько 20 міжнародних організацій.

Потенційними джерелами післявоєнної відбудови України є: урядова допомога у формі грантів, кредитних ліній; міжнародні фінансові інститути (Світовий банк, Європейський банк реконструкції та розвитку, Європейський інвестиційний банк та інші); приватні інвестиції; репарації. Відпрацьовується

механізм репарацій на основі Міжнародної угоди про репарації (IAR), положення якої передбачають згоду держав-підписантів на виявлення, заморожування, та конфіскацію російських активів з подальшою передачею до компенсаційного фонду. Резолюція ГА ООН L.6/2022 «Сприяння виправленню та відшкодуванню за агресію проти України» була схвалена та рекомендувала створення державами-членами спільно з Україною окремого механізму відшкодування на базі реєстру збитків, який зараз наповнюється даними [5]. Отже, бачимо, що відновлення та розвиток України формується за можливістю повної інтеграції в ЄС та посиленням зв'язків з країнами групи G7, які не тільки слугують взірцем для формування передових процесів відновлення, а й є потужними донорами проєктів відбудови. Отже, стратегічними векторами повинні стати цифровізація та зелений курс, який спрямований на декарбонізацію економіки та попередження негативних кліматичних змін [6].

Таким чином, відбудова повоєнної та післявоєнної економіки за міжнародної підтримки уможливить модернізацію виробничого потенціалу та здійснити кардинальну структурну перебудову галузей економіки шляхом нарощування виробництва інноваційних товарів та послуг з високою доданою вартістю із залученням українських виробників до глобальних ланцюгів постачань. Забезпечення достатнього фінансування для реалізації проєктів та дотримання правил прозорості, підзвітності, ефективності та протидії корупційним ризикам післявоєнної відбудови України дозволить відтворити новітню економіку на інноваційній основі протягом 10–12 років.

Список використаних джерел

1. Lally M.A. Ukraine Reconstruction: Priorities, Institutions, and the Private Sector. American Foreign Service Association. URL: <https://afsa.org/ukraine-reconstruction-priorities-institutions-and-private-sector>.
2. Tzifakis N. Post-Conflict Economic Reconstruction Princeton University Encyclopedia Princetoniensis. URL: <https://pesd.princeton.edu/node/586>.
3. Бородіна О.А., Ляшенко В.І. Повоєнне відновлення економіки: світовий досвід та спроба його адаптації для України. *Вісник економічної науки України*. 2022. № 1. С. 121–134. URL : <http://dspace.nbu.gov.ua/bitstream/handle/123456789/186648/17-Borodina.pdf?sequence=1>.
4. Дяченко С., Булана О. Як нам відбудувати Україну. Успішні світові кейси повоєнного відновлення. *Ukrinform*. URL : <https://www.ukrinform.ua/amp/rubric-economy/3493522-ak-nam-vidbuduvati-ukrainu-uspisni-svitovi-kejsi-povoennogo-vidnovlenna.html>.
5. Охріменко О.О., Попов Р.О. Повоєнна відбудова України: потенціал та стратегія перетворень. *Економіка та суспільство*. 2022. Вип. 45. URL : <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1913/1841>.
6. План відновлення України [Електронний ресурс]. URL : <https://recovery.gov.ua/>.
7. Софій О. Стратегія «Європа-2020»: у центрі – людина. Європейський діалог. URL: <http://dialog.lviv.ua/strategiya-yevropa-2020-u-tsentrilyudina>.